

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller

Cloo - Soet, Akke

Kenmerk

Z.23.407585 / D.23.1680538

Vertrouwelijkheid

Openbaar

Onderwerp

Begrotingswijziging 2024 FUMO

Onderwerp

Begrotingswijziging 2024 FUMO

Voorgesteld besluit

1. Een zienswijze over de begrotingswijziging 2024 in te dienen bij het Dagelijks Bestuur van de FUMO.

Inleiding

Van de gemeenschappelijke regeling (GR) Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) is de begrotingswijziging 2024 ontvangen. In artikel 28 van de GR FUMO is bepaald dat de gemeenteraad bevoegd is een zienswijze over de begrotingswijziging naar voren te brengen bij het dagelijks bestuur van de FUMO.

Beoogd effect

De belangen van gemeente Heerenveen in de GR FUMO veiligstellen.

Argumenten

1.1 Een aanpassing van de begroting is noodzakelijk.

In het Algemeen Bestuur (AB) van 13 juli 2023 is de begroting 2024 vastgesteld. In deze begroting zijn de effecten van de Omgevingswet niet opgenomen, omdat bij het opstellen van de begroting een deel van de informatie nog niet beschikbaar was. Hierdoor was nog niet duidelijk wat de impact was voor de werkwijze en informatievoorziening van de FUMO. De impact is de afgelopen maanden inzichtelijk gemaakt door verschillende werkgroepen, bestaande uit een vertegenwoordiging van de FUMO en deelnemers.

De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2024 in werking. Als gevolg van de Omgevingswet wijzigt het takenpakket dat de FUMO uitvoert voor de bevoegd gezagen. De totale financiële impact van de Omgevingswet bedraagt € 2.020.000. Het grootste deel van de uitzetting betreft personeelslasten. In 2024 stijgt de formatie met 22,46 fte, waarvan 10,53 fte incidenteel. In voorliggende

begrotingswijziging 2024 zijn de effecten van de Omgevingswet verwerkt.

1.2 De impact van de Omgevingswet is groot.

Begrotingswijziging

De begrotingswijziging 2024 is opgebouwd op basis van de volgende onderdelen:

	€	
Verschuiving taken (11,25 fte)	860.324	structureel
Impact omgevingswet op huidige taken (10,53 fte)	805.415	incidenteel
Effect op bedrijfsvoering	331.625	structureel/incidenteel
Overige effecten (0,68 fte)	23.637	structureel
Totaal	2.020.000	

Verschuiving taken

Onder de Omgevingswet vindt een verschuiving van taken plaats. Bij de volgende vijf onderwerpen zijn financiële effecten voorzien:

- Milieubelastende activiteiten (mba's): Onder de Omgevingswet verschuiven VTH-taken die nu door gemeenten zelf worden uitgevoerd richting de FUMO. Het gaat hierbij om 6.329 bedrijven.
- Bodemactiviteiten: In de Omgevingswet zijn gemeenten bevoegd gezag voor verontreinigingen in de bodem. Tot nu waren dat de provincies en grotere gemeenten.
- Ontgrondingsactiviteiten: Bij een groot deel van de ontgrondingsactiviteiten blijft de provincie bevoegd gezag. Omdat er zich slechts beperkte wijzigingen voordoen, is dit niet meegenomen in de begrotingswijziging.
- Zuivelbedrijven: Het bevoegd gezag van de zes zuivelbedrijven in Friesland verschuift van de provincie naar gemeenten.
- Collectieve taken: Met de overdracht van de mba's groeit het inrichtingenbestand dat de FUMO beheert. Daarnaast is er tijdelijk in 2024 extra inzet nodig om nieuwe medewerkers op te leiden en in te werken.

Impact Omgevingswet op huidige taken

Het werken onder de Omgevingswet kost in de beginfase meer tijd, door verschillende oorzaken:

- De Omgevingswet is een nieuwe wet, waardoor er gemiddeld meer tijd nodig is voor het afhandelen van een melding, vergunning of toezichtcontrole.
- Er is sprake van een grotere diversiteit per casus. Onder de huidige wetgeving staat het begrip inrichting centraal. Onder de Omgevingswet heeft elke inrichting één of meer mba's, die elk op zichzelf beoordeeld moeten worden.
- Er is sprake van een grotere diversiteit per deelnemer. Deelnemers kunnen, binnen de vastgestelde kaders, zelf invulling geven aan normen en grenswaarden binnen omgevingsplannen.
- Er zal sprake zijn van intensiever vooroverleg. Onder de Omgevingswet wordt gevraagd om een meer integrale benadering van een aanvraag. Dit leidt ertoe dat er meer vooroverleg nodig is tussen de ketenpartners.
- Naar verwachting zal het aantal meldingen onder de Omgevingswet stijgen, omdat meer bedrijven onder de meldingsplicht vallen en er bovendien per mba gemeld moet worden.
- Naar verwachting zullen aanvragers in de beginfase meer vragen hebben dan nu.
- Er zal sprake zijn van meer terugkerende aanvragen, omdat aanvragen sneller niet ontvankelijk zullen worden verklaard. Dit kost meer tijd.

- De verwachte impact op het aantal vergunningen wordt als klein bestempeld. Er gaan weliswaar meer situaties onder algemene regels vallen, maar er zijn ook situaties die nu niet vergunning plichtig zijn en dit wel worden.

Effect op bedrijfsvoering

Door de overheveling van taken en het werken onder de Omgevingswet stijgt de formatie. Deze stijging heeft ook invloed op de volgende bedrijfskosten:

- Overige personeelskosten, zoals bijvoorbeeld scholingskosten en secundaire arbeidsvoorwaarden.
- Wagenpark.
- ICT: Stijging licentiekosten voor extra gebruikers.

Overige effecten

Hieronder valt onder andere de wijziging inbreng aanvullende taken (plustaken).

Uurtarief

Het uurtarief in voorliggende begrotingswijziging daalt met 6,8% ten opzichte van de primaire begroting 2024. Deze daling wordt veroorzaakt doordat er meer werkzaamheden bij de FUMO worden ondergebracht, waardoor de overheadkosten in een groter aantal uren verdisconteerd kunnen worden. Het integrale uurtarief wordt € 109,19. Dit was € 117,14.

Voor aanvullende taken worden gedifferentieerde tarieven gehanteerd, afhankelijk van de taak/opdracht die wordt uitgevoerd. De tarieven voor de plustaken worden € 86 tot € 123,50. Dit was € 93,00 tot € 133,00.

Deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage stijgt in 2024 met € 2,0 miljoen. Hiervan is circa € 1,2 miljoen structureel.

1.3 De raad is bevoegd een zienswijze over de begrotingswijziging in te dienen.

Bodemloket

Het bodemloket is een onderdeel van de bodemactiviteiten, waarvan het bevoegd gezag overgaat van de provincie naar de gemeenten. In de begrotingswijziging is als plustaak voor Heerenveen een post opgenomen van 104 uur voor de uitvoering van het bodemloket. Wanneer een deelnemer plustaken wil gaan afnemen van de FUMO dan wordt dit normaliter op verzoek van de deelnemer of na uitvraag van de FUMO bij de deelnemer opgenomen in de begroting. Bij het bodemloket is dit niet gebeurd. Aangezien wij de kennis en capaciteit zelf in huis hebben om deze bodemtaken uit te voeren, willen we deze taken zelf uitvoeren en niet inbrengen als plustaak. Door deze taken zelf uit te voeren kunnen we ons team milieu beter op sterkte houden en deze invulling vertaalt zich met name in nabijheid en snelheid van advisering naar interne en externe ‘afnemers’. Daarnaast zit er nog een financieel voordeel aan, omdat de taken door de gemeente tegen een lager tarief kunnen worden uitgevoerd. Daarom wordt geadviseerd de FUMO te verzoeken de plusuren van het bodemloket uit de begrotingswijziging te halen.

Zuivelbedrijven

Het bevoegd gezag van de zuivelbedrijven gaat over van de provincie naar de gemeenten. Van de zes

zuivelbedrijven in de provincie zijn er twee gevestigd in Heerenveen. Voor deze twee bedrijven zijn 700 uren opgenomen in de begrotingswijziging. Dit is gebaseerd op de inzet van de FUMO voor de provincie. Aangezien de werkwijze bij de gemeente anders is dan die bij de provincie zal het aantal uren bij de gemeente lager uitvallen. Het zou dan ook wenselijk zijn om nadere afspraken met de FUMO te maken over de af te nemen maatwerkuren. Daarom wordt geadviseerd de FUMO te verzoeken maatwerkafspraken te maken voor de zuivelbedrijven en deze op te nemen in de begrotingswijziging.

Alternatief scenario

Tevens wordt geadviseerd de FUMO te verzoeken om samen met ons een scenario uit te werken waarbij wordt gekeken welke taken de FUMO niet langer (of met een lagere frequentie) voor de gemeente Heerenveen zal uitvoeren. Hiermee wordt het uitgangspunt gehanteerd dat nieuwe taken gepaard moeten gaan met extra middelen en wordt onze gemeente in de gelegenheid gesteld om -binnen de bestaande middelen- nieuwe taken af te wegen tegen de bestaande taken.

Risico's of kanttekeningen

1.1 Het weerstandsvermogen is op peil.

Op basis van een risico-inventarisatie is de omvang van het weerstandsvermogen bepaald op € 1.287.500. Het weerstandsvermogen is van voldoende omvang om de risico's af te dekken.

1.2 De financiering is nog onzeker.

Onder de Omgevingswet vindt voor bepaalde taken (met name bodemtaken) een verschuiving plaats tussen de provincie Fryslân en de Friese gemeenten. De bodemtaken zullen dan door de gemeente Heerenveen zelf worden uitgevoerd en niet meer door de provincie. Het is op dit moment nog onzeker of gemeenten voor de uitvoering van deze taken financieel worden gefaciliteerd en de bijdrage die de provincie in het provinciefonds hiervoor ontvangt ten goede komt aan de gemeenten. Op het VNG congres van 13 juni jongstleden is een motie aangenomen om er bij het Rijk op aan te dringen om inzicht te krijgen in het effect van de Omgevingswet en op de uitvoering (inclusief financiële middelen) van de bodemtaken.

1.3 De werkelijke impact van de Omgevingswet is nog onzeker.

In de begrotingswijziging is gewerkt met aannames en inschattingen. De werkelijke effecten moeten in de praktijk blijken. Aangezien in de financieringssystematiek van de FUMO wordt afgerekend op basis van de werkelijk bestede uren, betaalt een deelnemer uiteindelijk alleen de uren die ook daadwerkelijk besteed zijn aan producten en diensten.

1.4 Uurtarief en kengetallen van de FUMO zijn hoger.

Onder 1.3 is gesteld dat de werkelijke effecten in de praktijk nog moeten blijken en de financieringssystematiek van de FUMO op basis van werkelijk bestede uren is. De raming van de door de FUMO gehanteerde kengetallen en uurtarieven zijn hoger dan die van onze gemeente. In het verleden bij eerdere taakoverdracht is dit ook gebleken. In die zin is het nog onduidelijk wat de exacte doorrekening op basis van daadwerkelijke uren zal zijn.

Communicatie en participatie

Boodschap	Doelgroep	Via welk middel	Door wie	Wanneer
Wij dienen een zienswijze in over de begrotingswijziging 2024.	Dagelijks Bestuur FUMO	Brief	Gemeenteraad	Na besluitvorming gemeenteraad op 25 september 2023.

Financiën

Bijdrage gemeente Heerenveen

	2024	2025	2026	2027
Verhoging bijdrage	308.000	242.500	242.500	242.500
Daling formatie Heerenveen 0,5 fte	-42.500	-42.500	-42.500	-42.500
Totaal effect	265.500	200.000	200.000	200.000

Verhoging bijdrage

Op basis van voorliggende begrotingswijziging zou de bijdrage voor Heerenveen in 2024 met € 308.000 stijgen, waarvan € 242.500 structureel.

Daling formatie Heerenveen

Doordat er taken worden overgedragen aan de FUMO daalt de formatie van Heerenveen met 0,5 fte. De salariskosten hiervan bedragen € 42.500. Op de betreffende afdeling is nog vacatureruimte. Daarom wordt de 0,5 fte die ingeleverd moet worden uit de vacatureruimte gehaald.

Totaal effect

Het effect voor 2024 bedraagt € 265.500, waarvan € 200.000 structureel.

De voorliggende begrotingswijziging is een voorstel waar het AB van de FUMO nog een besluit over moet nemen. Op 14 december 2023 wordt de begrotingswijziging 2024 vastgesteld door het AB van de FUMO. Door niet op de zaken vooruit te lopen wordt de verhoging van de bijdrage niet al meegenomen in onze eigen begroting. Bij de eerste begrotingswijziging 2024 van Heerenveen leggen wij u een voorstel voor de verwerking van de financiële consequenties in onze eigen begroting voor. Dan is ook duidelijk wat de financiële consequenties voor Heerenveen zijn.

Bijlagen

Aanbiedingsbrief begrotingswijziging 2024 FUMO.
 Begrotingswijziging 2024 FUMO
 Conceptbrief gemeenteraad Heerenveen.
 Motie VNG financiering bodemtaken.